

Gespreksmateriaal - Bijbelse wortels van een beweging

Het jaarthema 'Beweeg mee' van de Protestantse Kerk nodigt gemeenten uit om in beweging te komen: samen, over grenzen heen, gedragen door geloof. Maar wat is de bron van die beweging? En waar gaat ze naartoe?

Deze drie gesprekshandleidingen bieden Bijbelse ankerpunten bij het thema. Ze laten zien dat 'bewegen' in het Nieuwe Testament nooit vrijblijvend is: het heeft een richting, een oorsprong en een gemeenschap nodig. Paulus reist, schrijft, verzamelt geld en smeedt verbindingen tussen gemeenten die ver van elkaar verwijderd zijn – en in al die beweging klinkt een diepere roeping door.

Of het nu gaat om Paulus' tocht naar Jeruzalem als daad van solidariteit (Romeinen 15), de wereldwijde gemeenschap van gelovigen 'in Christus' door alle tijden heen (Efeziërs), of Christus zelf als het levende middelpunt van waaruit alles in beweging komt (Kolossenzen) – steeds gaat het om meebewegen in iets dat groter is dan wijzelf. Niet beweging als doel op zich, maar als antwoord op wie God is en wat Hij doet.

Gesprekshandleiding Romeinen 15

De deelnemers staan stil bij een paar verzen die op het eerste gezicht vooral over geld en een collecte gaan. Paulus wil via Rome naar Spanje reizen, maar onderbreekt zijn plannen door eerst naar Jeruzalem te gaan met een gift uit gemeenten die honderden kilometers verderop liggen. Daarbij is Jeruzalem meer dan een geografische bestemming. Jeruzalem staat voor de oorsprong van het evangelie en Paulus wil dat de kerk uit de volken niet losraakt van die wortel.

Gesprekshandleiding Efeziërs

De deelnemers verdiepen zich in een gedeelte van Paulus' brief aan de Efeziërs, waarin op verschillende wijze de grootheid van God wordt beschreven en hoe de Efeziërs deelgenoot zijn geworden van Gods genade. Ze staan daarin niet alleen, maar maken deel uit van een beweging door tijd en plaats heen. Wat betekent het om deel te zijn van zo'n wereldwijde gemeenschap 'in Christus'?

Gesprekshandleiding Kolossenzen

Deelnemers verkennen hoe Paulus Christus tekent als oorsprong, middelpunt en doel van alles wat bestaat. Niet alleen als geloofsinhoud, maar als levend krachtenveld waarin de kerk haar bestaan heeft. Wat betekent het om als gemeente en als gelovigen in Christus te leven, gevoed door zijn kracht, en van daaruit in beweging te komen in de wereld?

Meer over het jaarthema is te vinden op www.protestantsekerk.nl/jaarthema

Protestantse Kerk

Oog en hart voor de heiligen in Jeruzalem

Centraal bijbelgedeelte: Romeinen 15:14-29 (vooral vers 25-27)

Thematiek: De deelnemers staan stil bij een paar verzen die op het eerste gezicht vooral over geld en een collecte gaan. Paulus wil via Rome naar Spanje reizen, maar onderbreekt zijn plannen door eerst naar Jeruzalem te gaan met een gift uit gemeenten die honderden kilometers verderop liggen. Daarbij is Jeruzalem meer dan een geografische bestemming. Jeruzalem staat voor de oorsprong van het evangelie en Paulus wil dat de kerk uit de volken niet losraakt van die wortel.

Nodig: Bijbels, papier en post-its, pennen

Introductie

'Ik vrees dat de bijbelse liefdadigheid meer is dan het weggeven van datgene waar we toch wel zonder kunnen.' (C.S. Lewis)

Geef je reactie op deze uitspraak. Hoe passen daarbij 'vrijwilligheid' en 'verplicht' in Romeinen 15:27 bij elkaar?

Tijdsduur: 7 min

Bijbel open

Introductie op het te lezen bijbelgedeelte

Romeinen 15:14-29 staat in het slotdeel van de Romeinenbrief, waar Paulus niet alleen samenvat maar ook laat zien hoe zijn evangelie praktijk wordt. Na de grote theologische lijn (Rom. 1-11) en de oproep tot een nieuw leven (Rom. 12-15) komt Paulus uit bij zijn roeping, strategie en reisplannen. Dat is geen 'administratieve bijlage': het laat zien hoe het lichaam van Christus zich concreet beweegt – missionair (naar de volken), kerkbreed (relatie tussen gemeenten) en diaconaal (zorg voor de armen onder de heiligen). Daarin komt 15:25-27 als een concreet voorbeeld: het evangelie krijgt handen en voeten in een collecte voor Jeruzalem. Paulus ziet dit niet alleen als hulpverlening, maar als een zichtbare uitdrukking van het feit dat Joodse christenen en heidenchristenen (in dit geval van gemeenten in Macedonië en Achaje waaronder Filippi/Thessalonica/Berea; Korinte e.o.) tot hetzelfde lichaam behoren. Daarbij zijn de heidenen gaan delen in de geestelijke zegeningen van Israël en zijn nu verplicht hen in praktische zin 'terug' te betalen (vers 27).

Tijdsduur: 3 min

Bijbelgedeelte(n)

Lees Romeinen 15:14-29 hardop (eventueel twee lezers of twee vertalingen). Deel kort met elkaar de eerste indrukken. Wat valt op? Welke woorden/beelden springen eruit?

Tijdsduur: 10 min

Verdieping

De collecte voor Jeruzalem neemt in de brieven van Paulus een grote plaats in. Op maar liefst vier plaatsen (Romeinen 15, 1 Korintiërs 16, 2 Korintiërs 8-9 en Galaten 2) besteedt hij er aandacht aan. Daaruit blijkt wel dat die collecte niet maar een bijkomstigheid was, een aardig historisch detail

| Vindplaats van
| geloof, hoop en liefde

Protestantse Kerk

waarmee we een blik kunnen werpen in het reilen en zeilen van de jonge kerk. Nee, deze collecte voert tot in het hart van Paulus' opdracht. In Galaten 2 kunnen we lezen dat er een bepaalde werkverdeling was ontstaan tussen Paulus enerzijds en Petrus, Johannes en Jakobus anderzijds. Paulus zou naar de heidenen gaan, de andere drie beperkten zich tot de besnedenen, tot de Joden. Maar de drie apostelen in Jeruzalem verbonden er één voorwaarde aan en dat is dat Paulus de gemeente in Jeruzalem niet zou vergeten. En dat heeft Paulus ook nooit gedaan. Hij wilde dat de kerk uit de volken niet los zou raken van de wortel en dat Joodse en niet-Joodse gelovigen niet als twee gescheiden 'kerken' naast elkaar gaan leven. De collecte is daar een teken van. Het gaat daarbij niet alleen om armoedebestrijding, maar om eenheid in de kerk: christenen uit de volken verbinden zich zichtbaar met de 'moedergemeente' in Jeruzalem. Er zijn uitleggers die daarbij ook nog een verband leggen met de jaarlijkse bijdrage van de gemeenten in de diaspora voor de dienst in de tempel (Exodus 30:13) of dit lezen als een vervulling van de profetie dat de volken hun geschenken binnen zullen brengen in Sion (Jesaja 60:5-7).

Wat betekent 'gemeente-zijn' als je beseft dat je onderdeel bent van een wereldwijd lichaam? Hoe ver reikt onze verantwoordelijkheid voor 'de heiligen' buiten onze eigen plaats/gemeente? Waar trek je grenzen, en op basis waarvan?

Reageer per stelling met 'eens/oneens/twijfel' (bijvoorbeeld drie hoeken in de ruimte) en vraag vervolgens: Helpt Romeinen 15:14-29 je daarbij om dit te wegen?

- Een collecte is in wezen een onderdeel van de eredienst, niet alleen van de begroting.
- 'Verplicht' (15:27) past niet bij genade, dus moet je dat woord vandaag vermijden.
- Kerkbreed denken begint niet met geld geven, maar met leren bidden met een wijde horizon.

Tijdsduur: 15 min

Verwerking

Teken (of leg neer) drie cirkels: onze gemeente (midden), regio/Nederland (ring 1), Wereldkerk (ring 2). Zet daarnaast apart: Jeruzalem.

Inventariseer in twee-/drietallen: welke verbindingen hebben we al (andere protestantse gemeenten, oecumene, migrantenkerken, zendingswerk, diaconaal partnerschap, vervolgde kerk, Israël)?

Markeer per verbinding: is dit vooral 'gebed', 'contact/relatie', 'praktisch dienen' of 'financiële steun'?

Schrijf op een post-it bij elke verbinding: 'Ik heb ontvangen ...' en 'Ik kan delen ...'

Is er misschien een 'lege plek': waar missen we bewust kerkbreed besef? (Bijvoorbeeld geen structureel gebed voor wereldkerk; geen contact met buurgemeente; geen aandacht voor Jeruzalem/Israël).

Tijdsduur: 15 min

Afsluiting

Tijdsduur: 5 min

| Vindplaats van
| geloof, hoop en liefde

Protestantse Kerk

'Met elkaar ontdek je meer van God'

Centraal bijbelgedeelte: Efeziërs 3:1-21 (specifiek 14-21) (NBV21)

Thematiek: De deelnemers verdiepen zich in een gedeelte van Paulus' brief aan de Efeziërs, waarin op verschillende wijze de grootheid van God wordt beschreven en hoe de Efeziërs deelgenoot zijn geworden van Gods genade. Ze staan daarin niet alleen, maar maken deel uit van een beweging door tijd en plaats heen. Wat betekent het om deel te zijn van zo'n wereldwijde gemeenschap 'in Christus'?

Nodig: Bijbels, papier en pen, een kaars (optioneel)

Opening

Suggestie: dit gedeelte gaat over de heiligen in Christus. Groet elkaar, aan het begin van jullie ontmoeting met 'de vrede van Christus'. Met deze groet druk je de verbondenheid met elkaar uit als gelovigen in Christus. Als teken van de verbondenheid met de Heer kun je daarnaast ook een kaars aansteken.

Tijdsduur: 5 min

Introductie

Optie 1

'Omdat God het enige fundament van ons samenleven al heeft gelegd, (...), ons met hen in één liefde verbonden heeft in Jezus Christus, daarom aanvaardden we het samenleven met andere christenen niet alsof we er recht op zouden kunnen hebben, maar als mensen die het in dankbaarheid aanvaardden.' (Dietrich Bonhoeffer)

Neem even de tijd om na te denken over deze uitspraak en help elkaar zo nodig om te verhelderen.

Optie 2

Om te delen: in hoeverre ben je blij en dankbaar met 'andere christenen'? Maakt het daarbij nog uit of dat christenen uit je eigen gemeente of daarbuiten zijn?

Tijdsduur: 10 min

Bijbel open

Introductie op het te lezen bijbelgedeelte

Vanuit de gevangenis schrijft Paulus een brief aan de gemeente van Efeze. De brief leest als een korte uiteenzetting van het christelijk geloof en de rol die Paulus daarin heeft gekregen. Het centrale thema is de overgang van God niet kennen naar in Christus geloven. Dat geloof delen christenen met alle 'heiligen'. Als zij verbonden blijven met de liefde van God zullen ze samen de grootheid van God steeds beter begrijpen.

Paulus schrijft de brief aan de gemeente in Efeze, die hij tijdens zijn derde zendingsreis bezocht had en waar hij zo'n twee jaar lang het evangelie verkondigde. Efeze lag op een centrale plek in Klein-Azië, langs een knooppunt van wegen. Waarschijnlijk heeft Paulus in zijn tijd daar ook diverse

| Vindplaats van
| geloof, hoop en liefde

Protestantse Kerk

voorbijgangers bereikt die het evangelie op hun beurt weer meenamen naar andere plaatsen in de provincie, zoals Epafras naar Lycus. Na zijn tijd in Efeze ontmoette Paulus de oudsten van Efeze nog een keer in Milete (Handelingen 20), waar hij een aantal zaken nog met hen bespreekt. Deze brief die Paulus nu schijft, lijkt bedoeld om wat hij hun had geleerd en meegegeven, nog een keer voor hen op een rij te zetten.

Tijdsduur: 3 min

Bijbelgedeelte(n)

Efeziërs 3:1-21 (NBV21)

Leessuggestie: lees het gedeelte in twee delen: eerst vers 1-13, daarna vers 14-21, waarin Paulus zijn betoog uit vers 1 vervolgt. Neem voor beide delen de tijd en help elkaar om de tekst beter te begrijpen. Wat ontdek je als rode draad?

Tijdsduur: 7 min

Verdieping

Om met elkaar te bespreken, kijkend door de bril van een wereldwijde gemeenschap van gelovigen.

Cognitieve vragen (kennen)

1. Welk mysterie bedoelt Paulus als hij schrijft dat dat hem onthuld is (vers 3)?
2. Welke woorden in dit gedeelte kom je tegen die wijzen op de grootheid van de liefde van God? Wat is de betekenis van de verschillende woorden?

Affectieve vragen (voelen)

3. Welke woorden in het gedeelte raken je? Welke woorden roepen vervreemding op? Voor beide: hoe komt dat, denk je?
4. Paulus spreekt (zowel in dit gedeelte als in de rest van de brief) veelvuldig over 'de heiligen'. Wat roept dit bij je op? In hoeverre voel je verbinding of juist afstand met deze term? Hoe komt dat, denk je?

Conatieve vragen (willen/handelen)

5. Wat zou je, na het lezen van Efeziërs 3, kunnen doen om (met elkaar) meer over God te ontdekken?
6. In hoeverre zou je hierin samen kunnen optrekken met andere christenen, in je klas, woonplaats, wereldwijd?

Tijdsduur: 20 min

Verwerking

Schrijf op een kaartje wat je de komende weken wilt doen om (meer) in verbinding te komen met andere kerken/christenen, dichtbij of ver weg. Wat zou je willen ontdekken in die ontmoeting?

Laat de deelnemers delen wat er op het kaartje staat en bespreek wat jullie nodig hebben om het ook concreet te gaan doen.

Tijdsduur: 10 min

| Vindplaats van
| geloof, hoop en liefde

Protestantse Kerk

Afsluiting

Het Onzevader is het gebed dat door christenen al eeuwenlang wereldwijd wordt gebeden. Bid daarom met elkaar, als teken van verbondenheid met christenen wereldwijd, het Onzevader.

Tip: laat ook het filmpje zien waarin in verschillende talen het Onzevader wordt gebeden, zie: <https://www.youtube.com/watch?v=r0xAzMHWNzo>

Tijdsduur: 5 min

Protestantse Kerk

'Getrokken in het licht'

Centraal bijbelgedeelte: Kolossenzen 1:12–29 (NBV21)

Thematiek: Deelnemers verkennen hoe Paulus Christus tekent als oorsprong, middelpunt en doel van alles wat bestaat. Niet alleen als geloofsinhoud, maar als levend krachtenveld waarin de kerk haar bestaan heeft. Wat betekent het om als gemeente en als gelovigen in Christus te leven, gevoed door zijn kracht, en van daaruit in beweging te komen in de wereld?

Nodig: Bijbels, papier en pen, een kaars (optioneel)

Opening

(Suggestie) Steek een kaars aan in het midden van de kring. Neem een moment stilte en lees daarna hardop Kolossenzen 1:15. Laat de tekst even resoneren zonder toelichting.

Tijdsduur: 5 min

Introductie

Introductie thematiek

Leg in het midden een magneet, kompas of ander voorwerp dat aantrekking zichtbaar maakt. Stel de vraag: "Wat trekt jou op dit moment aan en wat kost je juist kracht?" Laat ieder in één zin reageren, zonder toelichting.

Verbind dit vervolgens kort met de thematiek: we leven allemaal in allerlei krachtenvelden, maar Paulus schrijft over één centrum dat alles bijeenhoudt.

Tijdsduur: 10 min

Bijbel open

Introductie op het te lezen bijbelgedeelte

De brief aan de Kolossenzen is geschreven aan een jonge gemeente die Christus dreigt te zien als één bron onder vele andere. Paulus reageert door Christus groot te maken: als degene in wie God zelf zichtbaar wordt en door wie alles samenhangt. Dit loflied mondt uit in een existentiële oproep aan de gemeente.

Tijdsduur: 3 min

Bijbelgedeelte(n)

Kolossenzen 1:12–29 (NBV21)

Leessuggestie: lees het gedeelte in drie delen (12-14; 15-20; 21-29). Laat na elk deel een korte stilte vallen.

Tijdsduur: 7 min

| Vindplaats van
| geloof, hoop en liefde

Protestantse Kerk

Verdieping

Reik vooraf deze leessleutel aan: Paulus spreekt hier niet over geloof als idee maar als een werkelijkheid waarin mensen worden overgebracht, geworteld en gaande gehouden door Christus zelf.

Cognitieve vragen (kennen)

1. Welke woorden en beelden gebruikt Paulus om Christus te beschrijven?
2. Wat valt je op aan de beweging in de tekst: wat doet God, wat gebeurt er met mensen?

Affectieve vragen (voelen)

3. Welk vers of beeld raakt je of roept weerstand op?
4. Hoe klinkt voor jou de belofte dat Christus in mensen wil wonen?

Conatieve vragen (willen/handelen)

5. Waarin merk je vandaag de neiging om Christus naar de rand te schuiven – persoonlijk of als kerk?
6. Wat zou het betekenen om als gemeente bewuster te leven vanuit Christus als centrum en bron van kracht?

Tijdsduur: 20 min

Verwerking

Laat iedereen een zin opschrijven, beginnend met:

"Als Christus werkelijk het hart van alles is, dan ..."

Nodig deelnemers uit om hun zin te delen.

Rond af met de uitnodiging om deze zin in de komende week één keer bewust te verbinden met een concrete situatie in het eigen leven of in de gemeente.

Tijdsduur: 10 min

Afsluiting

Lees samen hardop Kolossenzen 1:17b: "Alles bestaat in Hem."

(Suggestie voor gebed) Dank voor de dragende kracht van Christus, bid om openheid om daarin mee te bewegen en om trouw als lichaam van Christus in deze wereld.

(Eventueel een lied)

Tijdsduur: 5 min